

Oppsummering av dialogmøte med næringslivet 15. mai 2019

Innspill som kom opp under innledningen:

Ekstremt uklokt å utelukke Øvre Eiker og Lier fra strategisk næringsutvikling, fordi Nye Drammen er pressa på arealer, og næringslivet trenger arealer. Næringslivet kjenner ingen kommunegrenser.

Må tenke på hvordan Nye Drammen har behov for allianser med aksene Kongsberg, Øvre Eiker, Lier, Asker og Bærum (kommunene vest for Oslo), fordi den andre sida av Oslo og gamle Østfold virkelig kjemper om etableringer.

Næringsforeningen har startet et arbeid med allianser mellom kommuner.

Spørsmål om når Nye Drammen blir operative på næringsområdet bl.a.: Må dere legge bånd på dere nå, og vente til januar?

Svar: Vi å legge litt bånd på oss, fordi vi avventer nytt politisk system, men vi er avhengige av å få innspill fra dere på behov og ønsker. Vi driver forberedende planlegging av arbeid fra nyttår.

Fra næringslivsrepresentant: Vi er alle klar over hvor sentralt Drammen er i regionen, og vi er alle avhengige av samarbeid utenfor kommunegrensene, det handler om ett integrert næringsliv. Skal jeg flytte bedriften min til Svelvik, når jeg har så god tilgang på kommunikasjon og ligger så sentralt i Drammen der hvor vi er i dag?

Drammen har kommet litt skjevt ut i kommunereformen og i lokaliseringen av arbeidsplasser. Bli interessant å se hvordan Nye Drammen kommuniserer ut nå, fra litt «arrogant» storebror til inviterende nabo. Viktig som signal.

Understreker at prosesser som er satt på vent i forholdet mellom næringslivet og kommunene (eksempelvis Fjordbyen), og som utløser behov for nye næringsarealer, og det uheldige vakuum som oppstår i denne venteperioden.

Alle sitter og venter på 1. januar 2020.

Spørsmål 1: Hvordan ser næringslivet på grepene som er foreslått?

- Nærutvalg?
- Kommunedeler
- Tjenester nær folk
- Knutepunkt?

Utfordring for næringslivet å skulle forholde seg til kommunen både lokalt i kommunedelene og sentralt.

Lokale knutepunkter for næringslivet er handel, virksomheter og tjenester. Det er også en problemstilling i forhold til sentrum, det å stimulere et levende sentrumsmiljø er avgjørende også for næringslivet.

Hvis vi ikke snakker handel, men næringslivet generelt, så kan det bli for mange kontaktpunkter. Hvordan organiseres det? Vi har et veldig fragmentert næringsliv, noe av næringslivet ivaretas lokalt, og kan fortsatt ivaretas gjennom organiseringen i kommunedeler.

Jeg ser mer på næringsliv enn handel. Vi ligger så sentralt i hele østlandsområdet, og er veldig mobile. Superviktig å ta vare på det lokale næringslivet, fleksibelt. Veit ikke om knutepunkt i kommunedelene har noen betydning for det.

Kommunedeler: For innbyggerne ja, for næringslivet mer spørrende. Viktig at det jobbes hardt for å ikke skape 10 kommuner. Hvordan næringslivet får et forhold til kommunedelene er vanskelig å si. Viktig å skille mellom sentrumsutvikling, som er avgjørende å styrke, og utvikling av kommunedelene.

På den andre siden: Næringslivet må være med. Må være en naturlig del av diskusjonen i nærutvalget som ikke bare må handle om familieforhold/barnehage/etc. Lokalt næringsliv er spilt inn som naturlig aktør i dialogmøtene med innbyggere.

Kommunens 4 grep vil bidra til å skape trivsel og nærhet for innbyggerne; viktig hensyn i en helhetlig sammenheng. Men fare for at det skal bli mindre fokus på de store etablerte strukturer (Drammen, Mjøndalen, Svelvik), da må kommunedelene ikke få for stort fokus.

Vurdering av ambulerende tjeneste i de ulike kommunedelene for eksempelvis byggesakssaksbehandling, tjenester fra NAV- deltakere som trenger hjelp til å komme ut i jobb. Viktig at NAV oppleves som nært, i dag relativt godt kjennskap til lokal næringsliv. Positiv til tjenesteproduksjonen nær innbyggere. Utfordring- Drammen klarer ikke å dyrke sterke fagmiljøer, viktig å ivareta begge perspektiver og behov

Næringsforeningen (NF) er opptatt av å vite hvordan forholdet mellom nærutvalg, næringsforeningen skal være – NF ønsker å ha en stemme og bli mye sterkere i sin dialog med kommunen; NF i Drammen er den største NF i regionen

Det vi utvikler må være i samsvar med det våre innbyggere har behov for.

Vi er en oppstartbedrift: Hvordan vil knutepunktene bidra til at nye bedrifter synes det er attraktivt å etablere seg i Nye Drammen innenfor rammen av den organiseringen?

Jeg tror Nye Drammen – og næringslivet - kan bidra til å synliggjøre fordelene med å etablere seg i dette området. Viser et superpotensiale i å få nye bedrifter til å etablere seg her.

Næringsutvikling i regionen handler om å ivareta de store og de små aktørene, to tanker samtidig nødvendig, både lokalt og sentralt. Drammen vil være en større region. Viktig å ha et velfungerende sentrum i hele regionen

Skape helt nye konstellasjoner, men viktig å skape en enhet som trekker mot den store regionen, med kraft til å vinne konkurransen. Næringsforeningen er i gang med en omorganisering for å støtte opp under hele regionen.

Jeg tror at Nye Drammen må legge noe opp i organisasjonen som ligger over kommunedelene, gründere må finne lett fram og skal ikke trenge å «krangle» for å komme fram til rett myndighet. Et overordna kontaktpunkt. Det må være tydelig hvor dette er. En dør inn til kommunen, møte de menneskene og den kompetansen som vi har behov for.

Eksempel: Knutepunkt Berger – er bare én aktiv bedrift, knutepunktet der ute kan ikke ha næringskompetanse.

Vi trenger mer kapital i regionen.

Etableringer: Cluster, nærhet til andre er enormt viktig. Konkurranseselementet, utviklingsbiten er viktig. Finnes veldig sterke grupperinger i Drammen – eksempelvis rådgiving/ingeniørområder – og de spredd ut over hele byen. Hva med å skape klynger av like bedrifter? HUB. Drammen er også veldig sterk på utviklingsmiljøer, innovasjon, etableringer, gründerstøtte. Er det noe Drammen ikke mangler så er det billige kontorplasser.

Å tiltrekke seg nye næringer betyr at vi må vise hvem som allerede er her. Styrke i etableringspolitikk er at vi har én kommune å holde seg til, ikke flere.

Spørsmål 2

Forventninger til Nye Drammen på næringsutvikling de neste årene?

- Samarbeid
- Medvirkning
- Regional posisjonering
- Annet?

Næringslivet har høye forventninger.

Næringsutvikling: ikke mye en kommune kan gjøre gjennom sin politikk, må skje gjennom næringslivets aktivitet. Men kommunen MÅ legge til rette for næringsutvikling – f eks arealkrevende virksomhet, de som er avhengig av transportløsninger.

Hverken Nedre Eiker, Drammen eller Svelvik har vært næringsvennlige kommuner. Bærum og Asker: setter riktig kompetent nøkkelperson til å følge bedrifter, har parkeringsmuligheter, holdninger til næringslivet må være tilstede i Nye Drammen. Kommunens næringsprofil: inviterende og tilgjengelig. Ofte opplever næringslivet at rammene ikke er forutsigbare nok.

Industrien burde flytte ut av sentrum og være mer i randsonen.

Er det for politisk styrt?

Øvre Eiker har regulert i underkant av 2000 mål som industriområder, har alt ferdig regulert, bare å bygge. Det er et konkurransefortrinn. Viktig å tenke på 10 års perspektiv når det gjelder næringsutvikling.

Viktig med politisk styring, men det kan ikke være fra sak til sak. Det som må diskuteres politisk: hvordan? hvilket areal for næringslivet? Til hvilken type virksomhet? Så vil alle kommunale planer understøtte dette, enkeltsaker kan behandles administrativt.

Gode erfaringer med kontaktutvalget, bredt sammensatt med næringsforeninger, universitetet. Gjennom våre ressursgrupper for de ulike fagmiljøene, arrangerer dialogmøter for disse med kommunen, eksempelvis byggesak. Påvirke underveis i arbeidet. Få opp en strategisk næringsplan for den nye kommune så raskt som mulig. Det betyr at man ikke er operative på strategisk nivå, det blir litt tilfeldig hvem som etablerer seg og hvor. Får ikke klynger.

Forventninger til nærhet: I perioden med oppbygging av ny kommune opplever næringslivet at dagens tre kommuner har stoppet opp ift næringsutvikling. Kan bli en lang periode uten at det skjer noe. Næringslivet blir sendt fra folk til folk.

Næringsstrategi, eksempelvis:

- Internasjonale bedrifter som er tilstede kan skalere opp dersom man tilrettelegger for det.
- Bygge opp kompetansearbeidsplasser i sentrum
- Knutepunkt: mange bedrifter ønsker x antall arbeidsplasser nær transportområder.
- Nøkkellansatte/kompetanse som hjelper bedrifter
- Nødvendig med innovative tanker, satse på digital innovasjon, grunder profil. «Drammen internasjonale», satse på oppstart.

Og så er det det med regional posisjon som en forutsetning for å lykkes. Den posisjonen må vi bare ta: Drammen kommune: alt av kommunikasjon, alt av tilbud og utviklingen av byen.

Drammen kommune må føre en mye mer aktiv næringspolitikk, særlig opp mot arealplanlegging, legge til rette. Se til Asker – nærings sjef og mer på ballen hele tida.

Helt enig, vi skal ikke fortsette å være en soveby til Oslo. Vi har muligheten til å styrke posisjonen som regionkraft.

Jeg lytter, interessant å høre hva dere sier. Lærer. Spørsmålet er hvorfor kommer ikke flere til Drammen? Se til Asker og Bærum, dere må ta i bruk aktive virkemidler. Være i forkant osv. Tilfeldig at vi kom hit, men når vi sammenlignet økonomi osv så har Drammen fordeler. Vi må profilere fordelene. Får muligheten til å være mye tettere på, fikk snakke med Manuela, fikk muligheten. Må være en tydelig strategi rundt det å komme til Drammen, det må formuleres og formidles. Vise hvor kort vei det er til dem som bestemmer her i Drammen, veldig fordel, får tilbakemeldinger.

Regional posisjonering

Hvilken gren? Drammen kan ikke bare bli best på noe fordi næringslivet er fragmentert. Hele regionen må beholde sitt konkurransefortrinn, grobunn for at næringslivet kan utvikle nye tjenester. Se helheten og mest mulig variasjon. Gründer, men også god gammeldags produksjon. Stor enighet rundt bordet om dette.

Basere seg på høy utdanning og høy erfaring. Ha et system som bidrar til kompetanseheving av personer som trenger det: ikke bare lære dem å lage en CV.

Hvordan bidra til å øke kompetanse som «internasjonale/innvandrere» med utdanning har, slikt at de fortsatt er konkurransedyktige. Internasjonalisering; størst mulig variasjon; de som kommer utenfra er ikke bare IT folk; de er psykologer, ingeniører, mm

Viktig med mangfoldig næringsliv; i samarbeid

Mangler lokomotiver og synlige bedrifter; nasjonale stoltheter mangler. Kongsberg er godt forsynt. Skulle gjerne sett mer i Drammen. Vi ligger mellom Horten og Kongsberg. Viktig å tiltrekke seg slike bedrifter

Merker reduksjon i behov for kompetanse innen oljesektor, jo mer variasjon jo lettere for at alle skal finne sin plass.

Markedsføring og synliggjøring av nye Drammen: Reboost fra 1.1.2020. Nå er det helt legitimt å gi et løft.

Kompetanse må utvikles, ta hele Drammen som kompetanseregion. Savn: unicor i Drammen.

Bostedsattraktivitet er stort; burde kunne utnyttes enda mer.

Utviklingen i Drammen har stagnert, hva gjør vi nå for å utvikle det og gi et felles løft? Vi trenger jobbene, og alle skal bo her.

Flere private arbeidsplasser trengs, ikke bare økning i offentlig sektor. Kan dette snus og stimulere enda mer til næringsutvikling. Kommunen må hjelpe gründere å dra lasset. Det må bli lettest mulig for dem, ved at de vokser kan det gi mulighet for arbeidsmarkedsbedrifter.

Næringsarealer:

Tilbudet er ikke godt nok, mangler moderne lokaler som er nyoppusset og innflyttbare.

Ikke bygge høyere enn det er nå.

Kommunikasjon/transport fra Nedre Eiker til Svelvik: Busstilbud er svært dårlig.

Brakarsystemet klarer ikke å ta unna.

Samarbeid: de deltakerne som møtte opp i dag har en rolle: forventning at Nye Drammen bygger videre på det gode samarbeid som har vært med eksisterende bedrifter.

Næringsforeningen og de som er tilstede i dag, alle kan bidra og forventer å få en spennende rolle og stort ansvar

«Trepartsamarbeid»- politikere- administrasjon-næringslivet.

Næringsforeningen har spilt inn noen ganger til Drammen kommune en type næringsgartner som skal ta imot nye folk, hjelpe dem som kommer, være kontakt, sette folk inn i nettverk osv. Dette er det kommunen som må ha som rolle. Nøkkelansatte som har denne rollen.

Hva er det som er så bra i Drammen? Dette må kommunen systematisere og formidle, slik at det blir en fordel.

Nye Drammen er ikke gamle Drammen, det må vi huske på, ta med hele kommunen, skape et fellesskap som gjelder hele den nye kommunen. Vi tenker automatisk gamle Drammen, vi som bor i gamle Drammen. Ny identitet må utvikles og innarbeides.

Næringslivet får en dør inn, og dere som kommune kan fordele næringslivet rundt i den nye kommunen, avhengig av type næring. Ta i bruk virkemidler for å få til det.

Innovasjon Norge: Vi er organisert inn i nye Viken nå, det må vi ta inn over oss. Andre deler av Viken har funnet sin identitet, gjelder også næringslivet. Det samme må vi gjøre, dette er det naturlig for oss i Drammen å drive med. Dyrke fram dette. Skal vi dyrke fram grunderne må det finnes en kjempekompetanse tilstede her som kan matche folka. Det må bare være så bra, det kan ikke være halvgodt.

Vi bør analysere hvilke områder som er kvalitet, noe det ligger til rette for akkurat her, noe som særpreger oss osv.

Redd for at Drammen skal framstå som snobbete, hvor kompetanse defineres som IT. Hvis vi tenker på hva Drammen er sterke på, så er det jo for eksempel logistikkbransjen, der er det en enorm kompetanse, en annen type kompetanse.

Kartlegge hva som er kompetansen i dette området? Den skjulte kompetansen, de som innbyggere ikke får tatt i bruk.

Det er så mange mennesker i dette området som har kjempekompetanse de ikke får brukt. Jobber eksempelvis i butikker, hva skjer med disse når butikker blir mer automatisert? Mister jobben og hva så?

Klarer vi å plassere folk med kompetanse i riktige jobber? Nei, det finnes mange med kompetanse som aldri blir tatt i bruk. (Tilbud og etterspørsel fungerer ikke i denne situasjonen).